

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 604/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen yhteisöavustajan täsmäkoulutuksesta kehitysvamma-alalle

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Merja Mäkisalo-Ropposen /sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 604/2022 vp:

Onko ministeriössä selvitetty tai valmisteltu perusteluissa mainittua kehitysvammaisten yhteisöavustajan koulutusta ja milloin koulutus olisi mahdollista käynnistää?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kehitysvamma-alalla työskentelevistä ammatillisen koulutuksen saaneista henkilöistä kuten kehitysvammaisten hoitajista, kehitysvammaisten ohjaajista ja lähihoitajista on käytännössä vajetta koko maassa. Tilanne heijastaa laajempaa sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden vajetta. Ammatillisessa koulutuksessa alkaa jo näkyä nuorisoikäluokkien pieneneminen ja alan hakijamäärien laskuun saattaa osaltaan vaikuttaa alan heikentynyt maine.

Sosiaali- ja terveysministeriö on vuonna 2020 antanut suosituksen hoiva-avustajan tehtävänkuvasta, osaamisvaatimuksista ja niihin vastaavasta koulutuksesta iäkkäiden palveluissa. Hoiva-avustajan koulutus ei ole tutkinto vaan muodostuu kahdesta lähihoitajatutkinnon tutkinnonosasta ja voidaan suorittaa noin vuoden kuluessa. Suosituksen tarkoituksena on ollut osaltaan mahdollistaa sujuvan työnjaon kehittäminen tavalla, joka luo edellytyksiä oikean osaamisen hyödyntämiseen oikeassa paikassa. Osana sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden poikkihallinnollista ohjelmaa on selvitetty ammatillista koulutusta ja sen kehittämismahdollisuuksia suhteessa tehtävärakenteeseen, myös kehitysvamma-alan osalta. On tärkeää löytää ratkaisuja, joiden toteuttamisella voidaan vastata tilanteeseen oikea-aikaisesti.

Ammatillisessa perustutkinnossa (esim. sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja) osoitetaan laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään yhdellä kahdeksasta työelämän toimintakokonaisuuteen liittyvällä osa-alueella. Lähihoitaja voi valita osaamisalaksi vammaistyön osaamisalan. Vuonna 2021 tämän osaamisalan suorittaneita lähihoitajia valmistui 501 opiskelijaa.

Ammattitutkinnossa osoitetaan työelämän tarpeiden mukaisesti kohdennettua ammattitaitoa, joka on perustutkintoa syvällisempää tai kohdistuu rajatumpiin työtehtäviin. Kokonaan uusi vammaisalan ammattitutkinto on tullut voimaan 1.8.2021 ja sen järjestämislupia on 38 ammatillisen koulutuksen järjestäjällä ympäri maata. Aloite uudesta tutkinnosta tuli vammaisjärjestöiltä. Tutkinto sisältää kaksi osaamisalaa, joista opiskelija valitsee yhden. Kehitysvamma-alan osaamisalan tutkintonimike on kehitysvamma-alan ohjaaja. Koulutuksen kesto on 1–1,5 vuotta. Koulutus voidaan toteuttaa oppisopimuskoulutuksena. Halutessaan opiskelija voi suorittaa kyseessä olevasta tutkinnosta vain yhden tai useampia tutkinnon osia.

Uudella vammaisalan ammattitutkinnolla voidaan vastata paremmin ja nopeammin osaamis- ja koulutustarpeisiin työelämälähtöisesti. Hoiva-avustajaa vastaavan yhteisöavustajan tms. koulutus olisi suurelta osin päällekkäinen käynnistetyn vammaisalan ammattitutkinnon kanssa eikä toisi lisäarvoa, koska jo nyt tutkinnon osien suorittaminen työelämän tarpeiden mukaisesti on mahdollista. On tärkeää lisätä kiinnostusta kehitysvamma-alan ammatilliseen koulutukseen ja hyödyntää sen kautta saatavaa osaamista täysimittaisesti.

Helsingissä 16.12.2022

Opetusministeri Li Andersson

VN/32115/2022-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: